

Conferențiar univ. dr. Dan LUPAȘCU

- Facultatea de Drept - Universitatea *Nicolae Titulescu* - București

Lector univ. dr. Diana UNGUREANU

**- Facultatea de Drept - Universitatea Creștină *Dimitrie Cantemir* -
București**

DREPT INTERNAȚIONAL PRIVAT

Universul Juridic

București

-2012-

Editat de S.C. Universul Juridic S.R.L.

Copyright © 2012, S.C. Universul Juridic S.R.L.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin

S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al

S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOȚIT DE SEMNĂTURA
UNUIA DINTRE AUTORI ȘI ȘTAMPILA EDITORULUI,
APLICATE PE INTERIORUL ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

LUPAȘCU, DAN

Drept internațional privat / Dan Lupașcu, Diana

Ungureanu. - București : Universul Juridic, 2012

ISBN 978-973-127-815-5

I. Ungureanu, Diana

341.9(100)

REDACȚIE: tel./fax: **021.314.93.13**
tel.: **0731.121.218**
e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL tel.: **021.314.93.15; 0726.990.184**
DISTRIBUȚIE: fax: **021.314.93.16**
e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

COMENZI ON-LINE,

CU REDUCERI DE PÂNĂ LA 15%

TITLUL I

ASPECTE INTRODUCATIVE PRIVIND DREPTUL INTERNAȚIONAL PRIVAT¹⁾

CAPITOLUL I

NOȚIUNEA ȘI AUTONOMIA DREPTULUI INTERNAȚIONAL PRIVAT

Secțiunea I

Noțiunea dreptului internațional privat

Relațiile internaționale presupun existența unor reglementări specifice menite să asigure ordinea juridică în acest plan. Datorită componenței lor aceste relații atrag concursul unor sisteme juridice diferite.

Dreptul internațional privat este ramura de drept formată din normele juridice care reglementează relațiile sociale cu elemente de extraneitate²⁾, stabilite între persoanele fizice și/sau persoanele juridice, ca subiecte de drept privat³⁾.

Aceste norme indică autoritatea componentă și legea aplicabilă în materiile reglementate.

¹⁾ Denumirea „drept internațional privat” apare pentru prima dată în 1834, în lucrarea *Commentaires on the Conflict of Laws*, întocmită de Joseph Story. Ulterior, această denumire a fost folosită și de către alți autori (ca de exemplu: Foelix, în lucrarea *Droit international privé* (1843) și M. Schaffner, în lucrarea *Entwicklung des internationalen Privatrecht* (1851). În decursul timpului, s-au propus și alte denumiri, ca de exemplu: drept internațional; drept privat internațional; drept internațional civil; drept interlegislativ; recunoașterea extrateritorială a drepturilor ș.a. (A se vedea: I.P. Filipescu, A.I. Filipescu, *Tratat de drept internațional privat*, ed. revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2007, p. 52; I. Macovei, *Drept internațional privat în reglementarea Noului Cod civil și de procedură civilă*, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 5 și urm.).

²⁾ Acest termen provine din cuvântul latinesc *extraneus*, care înseamnă „din afară”, „străin” în loc de „element de extraneitate”, unii autori folosesc noțiunea de „element internațional” (A se vedea I. Macovei, *Drept internațional privat*, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 3, nota 2).

³⁾ Pentru alte definiții, a se vedea, de exemplu: B.M.C. Predescu, *Drept internațional privat, Partea generală*, Ed. Wolters Kluwer, 2010, p. 45-52; D.A. Popescu, M. Harosa, *Drept internațional privat. Tratat elementar*, vol. I, Ed. Lumina Lex, București, 1999, p. 15; N. Diaconu, *Drept internațional privat*, ed. a III-a, Ed. Lumina Lex, București, 2007, p. 20.

Secțiunea a II-a

Autonomia dreptului internațional privat

1. Precizări prealabile

Sistemul de drept al unui stat se împarte în ramuri de drept, în raport de mai multe criterii, ca de exemplu: obiectul de reglementare; metoda de reglementare; preponderența anumitor norme juridice; calitatea subiectelor implicate; principiile care guvernează materia; caracterul sancțiunilor aplicabile¹⁾ ș.a.

Aceste criterii permit atât constituirea ramurilor de drept, cât și delimitarea lor.

Operațiunea de delimitare²⁾ este impusă atât de rațiuni teoretice - pentru a stabili elementele comune, dar și aspectele diferențiale între diverse ramuri de drept - cât și din motive practice - întrucât, pentru a alege și a aplica în mod corect legea trebuie ca, în prealabil, să se stabilească natura raportului juridic respectiv, sau în alți termeni, cărei ramuri de drept îi aparține acesta.

2. Elementele caracteristice care impun autonomia dreptului internațional privat³⁾

Autonomia dreptului internațional privat în cadrul sistemului de drept român este impusă de specificitatea următoarelor elemente:

- 1) obiectul de reglementare;
- 2) metoda de reglementare;
- 3) conținutul reglementării;
- 4) calitatea subiectelor de drept;
- 5) poziția juridică a subiectelor de drept.

2.1. Obiectul de reglementare al dreptului internațional privat

2.1.1. Noțiunea de obiect de reglementare al dreptului internațional privat

Obiectul de reglementare al unei anumite ramuri a dreptului vizează relațiile sociale ce intră sub incidența respectivei „prescrieri” a conduitei juridice.

Dreptul internațional privat are ca obiect relațiile sociale în care unul, mai multe sau toate elementele sunt „de extraneitate”.

Prin reglementarea legislativă aceste relații sociale devin raporturi juridice de drept internațional privat.

2.1.2. Elementul de extraneitate

Dintre numeroasele definiții existente în literatura de specialitate, reținem pe aceea potrivit căreia elementul de extraneitate „este o împrejurarea de fapt care apare în legătură cu

¹⁾ Cu privire la aceste criterii, a se vedea: Ghe. Beleiu, *Drept civil român*, Ed. Universul Juridic, București, 2003, p. 18 și urm.

²⁾ Cu privire la necesitatea și criteriile delimitării dreptului civil față de alte ramuri de drept, a se vedea: Ghe. Beleiu, *Drept civil român. Introducere în dreptul civil. Subiectele dreptului civil*, ed. a V-a revăzută și adăugită de M. Nicolae, P. Trușcă, Casa de Editură și Presă „Șansa”, SRL, București, 1998, p. 39-41.

³⁾ A se vedea N. Diaconu, *op. cit.*, p. 20-21; B.M.C. Predescu, *op. cit.*, p. 58-77.

unul sau mai multe dintre elementele de structură ale raportului juridic și care are aptitudinea de a aduce în discuție posibilitatea aplicării legii străine”¹⁾.

Acest element este „străin” prin raportare la sistemul de drept al forului²⁾, adică al instanței (judecătorești sau arbitrale) sesizată cu soluționarea unui litigiu de drept internațional privat.

El constituie principalul factor de diferențiere a raporturilor juridice de drept internațional privat de raporturile juridice interne.

Sub aspect structural, raportul juridic, în genere, cuprinde următoarele elemente³⁾:

a) subiectele, adică părțile (persoane fizice și/sau persoane juridice) între care se stabilește raportul juridic;

b) conținutul, adică drepturile subiective și obligațiile corelative acestora pe care le generează acel raport juridic;

c) obiectul, adică conduita subiectului pasiv (acțiune sau inacțiune); în mod derivat, un bun (mobil sau imobil) poate fi obiect al raportului juridic.

Într-un raport juridic de drept internațional privat elementul de extraneitate nu constituie o componentă distinctă⁴⁾, ci oricare dintre subdiviziunile amintite mai sus poate îmbrăca forma extraneității⁵⁾.

Astfel, în legătură cu subiectele raportului juridic, pot constitui elemente de extraneitate:

a) pentru persoanele fizice: cetățenia, domiciliul, reședința și reședința obișnuită, iar în anumite sisteme de drept și religia⁶⁾;

b) pentru persoanele juridice: naționalitatea, sediul, reședința obișnuită, locul de înmatriculare, fondul de comerț, centrul economic ș.a.

Referitor la conținutul raportului juridic, drepturile și obligațiile părților se stabilesc în funcție de legea competentă să reglementeze acel raport juridic. Ele se materializează prin elemente de fapt concrete, care, atunci când sunt plasate în străinătate ori sub incidența unei legi străine, constituie, totodată, elemente de extraneitate.

Pot constitui elemente de extraneitate, de exemplu:

a) locul încheierii actului juridic (în sensul de *negotium juris*);

b) locul încheierii înscrisului constatator (*instrumentum probationes*);

c) locul executării actului juridic sau locul unde urmează să-și producă efectele un act juridic;

¹⁾ A se vedea: O. Ungureanu, C. Jugastru, A. Circă, *Manual de drept internațional privat*, Ed. Hamangiu, București, 2008, p. 7; Pentru alte definiții, a se vedea, spre exemplu: I.P. Filipescu, A.I. Filipescu, *op. cit.*, p. 20-21; D.A. Sitaru, *Drept internațional privat. Tratat*, Ed. Lumina Lex, București, 2001, p. 15; A. Fuerea, *Drept internațional privat*, ed. a II-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2005, p. 19; N. Diaconu, *op. cit.*, p. 34; T. Prescure, C. N. Savu, *Drept internațional privat*, Ed. Lumina Lex, București, 2005, p. 24; T.R. Popescu, *Drept internațional privat*, Ed. Romfel, București, 1994, p. 8; B.M.C. Predescu, *op. cit.*, p. 37.

²⁾ Cuvântul „for” provine din latinescul „*forum*”, care înseamnă „piață publică în Roma antică, unde era concentrată viața social – politică, religioasă și economică a orașului și unde se judecau procesele”, a se vedea *Dicționarul explicativ al limbii române*, Ed. Academiei R.S.R., București, 1984, p. 345.

³⁾ A se vedea Tr. Ionașcu, E.A. Barasch, A. Ionașcu, S. Brădeanu, M. Eliescu, V. Economu, Y. Eminescu, M.A. Eremia, E. Roman, I. Rucăreanu, V.D. Zlătescu, *Tratat de drept civil*, vol. I, *Partea generală*, Ed. Academiei R.S.R., București, 1967, p. 158.

⁴⁾ În acest sens, a se vedea, spre exemplu: D.A. Sitaru, *op. cit.*, p. 15; I.P. Filipescu, A.I. Filipescu, *op. cit.*, p. 21; A. Fuerea, *op. cit.*, p. 19; O. Ungureanu, C. Jugastru, A. Circa, *op. cit.*, p. 7. În sens contrar, a se vedea, de exemplu: T. Prescure, C.N. Savu, *op. cit.*, p. 24-25.

⁵⁾ În sensul că elementul de extraneitate poate fi cuprins uneori în însăși structura raportului juridic – a se vedea: I. Macovei, *op. cit.*, p. 4.

⁶⁾ Ca, de exemplu, în Grecia.

- d) locul producerii faptului ilicit cauzator de prejudiciu;
- e) locul producerii prejudiciului, când acesta diferă de locul delictului;
- f) locul producerii evenimentului, în cazul evenimentelor naturale (naștere, moarte, calamitate naturală etc.).

În cazul actelor juridice, pe lângă elementele obiective (prezentate, în parte, mai sus), poate exista și un element subiectiv, anume: manifestarea de voință a părților de atragere a incidenței unei legi străine pentru acel raport juridic.

Privitor la obiectul (derivat) al raportului juridic, constituie element de extraneitate locul situării în străinătate a bunului (mobil sau imobil) sau care, deși se află în țara forului, suportă incidența legii străine (ca, de exemplu, bunurile ambasadelor).

Sub aspect procedural, constituie element de extraneitate faptul că, spre exemplu, instanța competentă este străină ori hotărârea a fost pronunțată în străinătate¹⁾.

Împrejurările de fapt care constituie elemente de extraneitate, precum și efectele pe care acestea le produc pot fi diferite de la un sistem juridic la altul.

2.1.3. Raporturi juridice cu elemente de extraneitate care nu pot fi obiect al dreptului internațional privat

Potrivit art. 2.557 alin. (2) C. civ.²⁾: „În înțelesul prezentei cărți, raporturile de drept internațional privat sunt raporturile civile, comerciale, precum și alte raporturi de drept privat cu element de extraneitate.”³⁾

Enumerarea de mai sus are un caracter enunțiativ⁴⁾, formând obiectul dreptului internațional privat și alte raporturi, ca de exemplu: raporturile de muncă; raporturile de procedură civilă, unele raporturi conexe etc.

Nu orice raport juridic cu element de extraneitate formează obiectul dreptului internațional privat, ci numai raporturile de drept civil, în sens larg. Așa fiind, nu intră în această categorie raporturile juridice cu element străin din domeniul dreptului public⁵⁾ (drept administrativ, drept financiar, drept penal, drept procesual penal, drept internațional public etc.).

Explicația constă în aceea că aceste raporturi nu pot da naștere conflictului de legi, întrucât părțile se află, una față de cealaltă, în poziție de subordonare juridică, intervenind elementul de autoritate al statului respectiv⁶⁾, care acționează ca titular al suveranității (*jure imperii*).

În aceste situații, instanța română cercetează faptele din prisma legilor române, iar în măsura în care constată că legea română nu este aplicabilă, se va declara incompetentă.

Prin urmare, în aceste materii competența legislativă coincide cu competența jurisdicțională, instanța română neaplicând legea străină.

¹⁾ A se vedea D.A. Sitaru, *op. cit.*, p. 16.

²⁾ Codul civil (Legea nr. 287/2009) a fost republicat în M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011.

³⁾ A se vedea Noul Cod civil. *Comentariu pe articole*, Colectiv coordonatori F.A. Baias, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei, București, 2012, p. 2555.

⁴⁾ A se vedea I. Macovei, *op. cit.*, p. 8.

⁵⁾ În legătură cu extinderea obiectului de reglementare al dreptului internațional privat, a se vedea: Fr. Rigoux, *Droit international privé*, Tome I, Bruxelles, 1987, p. 34.

⁶⁾ A se vedea D.A. Sitaru, *op. cit.*, p. 20.

2.2. Metoda de reglementare în dreptul internațional privat¹⁾

2.2.1. Precizări prealabile

Metoda de reglementare reprezintă mijlocul specific cu ajutorul căruia statul asigură conduita necesară părților raportului juridic.

Materia specifică dreptului internațional privat o constituie conflictele de legi, soluționate cu ajutorul normelor conflictuale. Drept urmare, principala metodă de reglementare în dreptul internațional privat este metoda conflictuală (sau conflictualistă)²⁾. Această metodă cunoaște două forme particulare, și anume:

- a) metoda normelor de aplicație imediată (necesară);
- b) metoda *proper law*³⁾.

Raportul juridic cu element de extraneitate poate fi cârmuit și de norme materiale (substanțiale), situație în care este incidentă metoda normelor materiale (substanțiale).

2.2.2. Analiza metodelor de reglementare în dreptul internațional privat

1) Metoda conflictuală (conflictualistă)

Această metodă presupune alegerea legii competente să reglementeze un raport juridic cu element de extraneitate cu ajutorul normei conflictuale.

În esență, ea înseamnă că, ori de câte ori o instanță (judecătorească sau arbitrală) este investită cu soluționarea unui litigiu privind un raport juridic cu element de extraneitate și sunt susceptibile de aplicare două sau mai multe sisteme de drept, determinarea legii aplicabile se face în raport de „ceea ce zice” norma conflictuală a forului; în alți termeni, instanța respectivă recurge la norma conflictuală conținută de propriul sistem de drept.

Legea astfel stabilită poate fi cea locală (adică a forului), cea străină sau ambele (caz în care, fiecare reglementează aspecte diferite ale raportului juridic).

Normele conflictuale sunt, de regulă, norme de drept intern, stabilite prin legislația fiecărui stat⁴⁾. În cazul țării noastre, aceste norme se regăsesc, în principal, în Cartea VII din Codul civil (art. 2.557 - art. 2.663)⁵⁾.

Ele pot fi cuprinse și în convenții internaționale, caz în care aceste norme sunt uniforme (sau unificate) pentru țările cărora li se aplică acea convenție.

La nivelul Uniunii Europene ele pot fi cuprinse în regulamente, care cuprind norme conflictuale direct aplicabile, ce înlătură de la aplicare normele conflictuale interne ale statelor membre în domeniul de reglementare al regulamentului.

¹⁾ Cu privire la metoda de reglementare, a se vedea: Ghe. Boboș, *Teoria generală a dreptului*, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1996, p. 178-188; B.M.C. Predescu, *op. cit.*, p. 67-77.

²⁾ A se vedea I.P. Filipescu, A.I. Filipescu, *op. cit.*, p. 27-29.

³⁾ A se vedea O. Ungureanu, C. Jugastru, A. Circa, *op. cit.*, p. 19.

⁴⁾ A se vedea A. Fuerea, *op. cit.*, p. 14.

⁵⁾ La data intrării în vigoare a acestor dispoziții – respectiv 1 octombrie 2011 – au fost abrogate prevederile art. 1-33 și art. 36-147 din Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat (publicată în M. Of. nr. 245 din 1 octombrie 1992, cu modificările și completările ulterioare) în temeiul art. 230 lit. q) din Legea nr. 71/2011 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în M. Of. nr. 409 din 10 iunie 2011.

În pofida criticilor formulate¹⁾, metoda conflictuală (conflictualistă) este preferată²⁾, întrucât permite o reglementare corespunzătoare a raporturilor cu element de extraneitate, prin aplicarea legii care are cea mai însemnată legătură cu situația conflictuală³⁾.

Metoda conflictuală (conflictualistă) are următoarele trăsături caracteristice⁴⁾:

- a) instanța forului aplică propria normă conflictuală;
- b) permite alegerea legii competente;
- c) legea desemnată de norma conflictuală este, după caz, legea forului, legea străină ori ambele (care vor reglementa aspecte distincte).

A. Metoda utilizării normelor de aplicație imediată (necesară)⁵⁾

Este o formă particulară a metodei conflictuale (conflictualiste), întrucât implică o legătură cu forul (ca, de exemplu: domiciliul ori reședința obișnuită a persoanei fizice; naționalitatea persoanei juridice; locul situării bunului; încheierea actului juridic etc. - toate localizate în sistemul forului).

Această metodă presupune existența unei categorii speciale de legi - cele de aplicație imediată - și că aplicarea normei conflictuale este condiționată de împrejurarea ca, în materia respectivă, să nu existe o asemenea lege.⁶⁾ Prin urmare, utilizarea acestei metode este prealabilă aplicării normei conflictuale în materie.

Metoda analizată are următoarele aspecte specifice⁷⁾:

a) exclude aplicarea legii străine, înlăturând, în același timp, incidența metodei conflictuale;

b) determină, în chip deosebit, legea aplicabilă raportului juridic;

Astfel, în cazul metodei conflictuale (conflictualiste) se pornește de la situația de fapt spre a se stabili norma juridică incidentă, în vreme ce, în cazul analizat, punctul de plecare este norma juridică incidentă unei anumite relații sociale datorită caracterului său de obligativitate.

c) se întemeiază pe norme cu caracter unilateral, spre deosebire de normele conflictuale - care au caracter bilateral.

Conchizând, putem aprecia că normele de aplicație imediată se aseamănă cu normele conflictuale, ambele având un punct de legătură cu forul. Elementul de diferență rezidă în aceea că normele conflictuale determină numai competența unui sistem de drept, în timp ce normele de aplicație imediată (necesară) rezolvă direct litigiul de drept internațional privat⁸⁾. Așa fiind, este îndreptățită aprecierea potrivit căreia, față de normele conflictuale clasice, normele de aplicație imediată sunt „norme conflictuale speciale și excepționale”⁹⁾.

Codul civil prevede aplicarea prioritară a dispozițiilor imperative prevăzute de legea română, putând fi aplicate direct și dispozițiile imperative prevăzute de legea străină, în anumite condiții¹⁰⁾.

¹⁾ Cu privire la aceste critici, a se vedea, spre exemplu: I.P. Filipescu, A.I. Filipescu, *op. cit.*, p. 28; T.R. Popescu, *Curs de drept internațional privat*, București, 1976, p. 28.

²⁾ A se vedea A. Fuerea, *op. cit.*, p. 15.

³⁾ A se vedea I. Macovei, *Drept internațional privat*, Ed. Ars Longa, Iași, 2001, p. 57.

⁴⁾ Referitor la caracterele metodei conflictuale, vezi, spre pildă: O. Ungureanu, C. Jugastru, A. Circa, *op. cit.*, p. 18; I.P. Filipescu, A.I. Filipescu, *op. cit.*, p. 28-29.

⁵⁾ Cu privire la problematica normelor sau legilor de aplicație imediată, a se vedea: I.P. Filipescu, A.I. Filipescu, *op. cit.*, p. 40-41.

⁶⁾ A se vedea A. Pricopi, A. Fuerea, *Drept internațional privat. Note de curs*, Ed. Actami, București, 1999, p. 12.

⁷⁾ A se vedea O. Ungureanu, C. Jugastru, A. Circa, *op. cit.*, p. 19.

⁸⁾ A se vedea A. Fuerea, *op. cit.*, p. 17.

⁹⁾ A se vedea I. Macovei, *op. cit.*, p. 20.

¹⁰⁾ A se vedea art. 2.566 C. civ.

B. Metoda *proper law*¹⁾

Această metodă a apărut mai întâi în sistemul *common law*, în materia răspunderii delictuale, fiind extinsă și la alte materii (ca, de exemplu: domeniul contractual, regimul matrimonial) și sisteme de drept²⁾.

În esență, metoda *proper law* constă în aceea că, pentru fiecare speță, legea aplicabilă se determină în funcție de situația concretă (împrejurări de fapt, particularități etc.).

Prin urmare, spre deosebire de metoda conflictuală (conflictualistă) - care presupune aplicarea aceleiași legi tuturor cauzelor de același fel -, metoda analizată implică un rol sporit al instanței, care stabilește legea aplicabilă, nu după reguli generale, ci în raport de cele mai puternice puncte de legătură, astfel încât legea determinată să fie cea mai indicată pentru acea speță³⁾.

Adepții metodei *proper law* au avansat următoarele propuneri pentru determinarea legii aplicabile⁴⁾:

a) să se țină cont de cele mai puternice puncte de legătură identificate, după gruparea și aprecierea tuturor punctelor de legătură;

b) trebuie aplicată legea care are cel mai mare interes să reglementeze situația juridică litigioasă; aceasta presupune determinarea scopurilor legilor respective, prin analiza conținutului lor;

c) se aplică legea cea mai favorabilă părții care trebuie protejată; această lege trebuie să exprime ideea de justiție, astfel cum este concepută de instanța investită cu soluționarea litigiului.

Codul civil acordă o importanță însemnată acestei metode, stabilind în anumite domenii aplicarea legii cu care situația juridică prezintă cele mai strânse legături. Avem în vedere, de exemplu, ocrotirea minorului⁵⁾, patrimoniul de afecțiune⁶⁾, actul juridic⁷⁾ etc. De asemenea, instituie un caz de înlăturare excepțională a aplicării legii determinate de norma conflictuală a forului în locul căreia se va aplica legea cu care raportul juridic prezintă cele mai strânse legături⁸⁾.

2) Metoda normelor materiale (substanțiale)

Această metodă presupune existența normelor materiale (substanțiale), a căror trăsătură caracteristică rezidă în aceea că se aplică direct, (nemijlocit) raportului cu element de extraneitate dedus judecății.

Asemeni normelor conflictuale, normele materiale (substanțiale) pot fi cuprinse în legislațiile interne ale statelor ori în convențiile internaționale.

¹⁾ A se vedea: I.P. Filipescu, A.I. Filipescu, *op. cit.*, p. 31-32; O. Ungureanu, C. Jugastru, A. Circa, *op. cit.*, p. 19; A. Fuerea, *op. cit.*, p. 17-18.

²⁾ Este vorba de unele state europene care utilizează metoda *proper law* în materie contractuală, în lipsă de *lex voluntatis*.

³⁾ A se vedea I.P. Filipescu, A.I. Filipescu, *op. cit.*, p. 31. Autorii citează speța lider „Babcock V. Jackson” în care, în executarea unui transport benevol de persoane, s-a produs un accident, punându-se problema răspunderii juridice. În speță, atât conducătorul autoturismului, cât și pasagerul erau din New York; punctul de plecare și cel de sosire era New York, iar accidentul a intervenit în Ontario. Instanța a aplicat legea statului New York și nu a statului Ontario.

⁴⁾ A se vedea I.P. Filipescu, A.I. Filipescu, *op. cit.*, p. 31-32.

⁵⁾ A se vedea art. 2.578 alin. (2) C. civ.

⁶⁾ A se vedea art. 2.614 C. civ.

⁷⁾ A se vedea art. 2.638 C. civ.

⁸⁾ A se vedea art. 2.565 C. civ.

Codul civil conține astfel de norme materiale, spre exemplu, în ceea ce privește recunoașterea persoanelor juridice străine și efectele acestei recunoașteri.¹⁾

Se impune însă precizarea că normele materiale (substanțiale) sunt înțelese astfel prin opoziție cu normele conflictuale. Această noțiune este distinctă de cea folosită în dreptul intern, unde norma materială (substanțială) este o normă care vizează fondul (spre deosebire de norma de procedură - care se referă la formă).

De regulă, norma materială internă devine aplicabilă în măsura în care norma conflictuală o declară incidentă pentru acel raport juridic.

În cazul normelor materiale uniforme (adoptate prin convenții internaționale), aplicarea se face independent de o normă conflictuală. Astfel de exemple sunt: Convenția de la Geneva din 1930 privind cambia și biletul la ordin, Convenția de la Geneva din 1931 privind cecul, Convenția de la Haga din 1964 și Convenția de la Viena din 1980 privind vânzarea internațională de bunuri mobile corporale.

Pentru statele membre ale Uniunii Europene, conform art. 114 din Tratatul privind Uniunea Europeană, regulamentul, ca act normativ cu caracter general, direct aplicabil stabilește un drept material uniform, care înlătură de la aplicare inclusiv normele substanțiale și procesuale de aplicare imediată din dreptul intern.²⁾

2.3. Conținutul reglementării dreptului internațional privat

2.3.1. Precizări prealabile

Constituie conținut al dreptului internațional privat normele juridice care formează această ramură de drept³⁾, și anume: a) normele conflictuale; b) normele materiale (substanțiale).

Dintre acestea, sunt preponderente normele conflictuale.

2.3.2. Analiza categoriilor de norme care compun dreptul internațional privat

1) Normele conflictuale

A. Noțiunea de normă conflictuală

Norma conflictuală este norma juridică specifică dreptului internațional privat, care desemnează legea internă aplicabilă raportului juridic cu element de extraneitate.

Sistemul de drept astfel determinat poartă denumirea de *lex causae* (legea cauzei).

B. Funcția și caracterele normei conflictuale

Norma conflictuală nu indică direct și nemijlocit drepturile și obligațiile părților, ci numai legea competentă să cărmuiască nemijlocit raportul juridic respectiv.

Așadar, ea constituie o normă de trimitere sau de fixare, rolul său încetând în momentul desemnării legii competente⁴⁾.

Din cele ce preced se deduce faptul că norma conflictuală are un caracter prejudicial, prealabil și indirect, soluționând conflictul de legi.

¹⁾ A se vedea art. 2.582 și 2.583 C. civ.

²⁾ A se vedea B.M.C. Predescu, *op. cit.*, p. 73.

³⁾ A se vedea D.A. Sitaru, *op. cit.*, p. 25.

⁴⁾ A se vedea O. Ungureanu, C. Jugastru, A. Circa, *op. cit.*, p. 46.